

ყურადღების ცენტრში: სინთეზური კანაბინოიდები

ბოლო განახლება: 2021 წ 21 ოქტომბერი

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
Project funded by the European Union

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

EMCDDA4GE

ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

რა არის სინთეზური კანაბინოიდები?

სახელით „სინთეზური კანაბინოიდები“ (ან სინთეზური კანაბინოიდების რეცეპტორების აგონისტები) მოიხსენიება სხვადასხვა რიგის ნივთიერებები, მოქმედი ტვინის იმავე რეცეპტორებზე, რომლებზეც მოქმედებს ტეტრაჰიდროკანაბინოლი (ტჰკ), მთავარი ფსიქოაქტიური ნივთიერება კანაფის შემადგენლობაში.

როგორც წესი, სინთეზური კანაბინოიდები იყიდება, როგორც „მცენარეული მოსაწევი ნარეგები“. სინთეზური კანაბინოიდები ფხვნილის, აბებისა და კანაფის ფისის მსგავსი ნივთიერების სახითაც ვრცელდება. ბოლო წლებში ნარკოტიკების ბაზარზე გამოჩნდა დოზირების ახალი ფორმები, მათ შორის, სითხეები ელექტრონული სიგარეტით მოსაწევად, ასევე, სინთეზური კანაბინოიდებით გაჟღენთილი ქაღალდი.

პითარება ევროპაში

2008 წლიდან ევროპაში ბევრი სინთეზური კანაბინოიდი გამოჩნდა ასობით სხვადასხვა პროდუქტში, რომლებიც ხშირად იყიდებოდა, როგორც კანაფის „კანონით დაშვებული“ შემცველი, თუმცა მათი ზემოქმედება ხშირად ძალიან განსხვავებულია.

მოსმარების გავრცელება ზოგად პოპულაციაში დაბალი ჩანს, მაგრამ, შესაძლოა, რეალურად უფრო მაღალი იყოს სოციალურად მარგინალიზებულ ჯგუფებში, როგორიცაა უსახლკარო ადამიანები და პატიმრები. სინთეზური კანაბინოიდები ამ ჯგუფებისთვის მიმზიდველია, რადგან იწვევს ძლიერ ინტოქსიკაციას შედარებით დაბალ ფასად და, პატიმრების შემთხვევაში, შარდის რეგულარული ანალიზების უმრავლესობა მათ ვერ ავლენს.

თუმცა ევროპაში მსგავსი შემთხვევები ცოტაა, 2015 წელს, პოლონეთში, სულ რამდენიმე დღის განმავლობაში 200 ადამიანზე მეტი მოხვდა საავადმყოფოში მას მერე, რაც მოწიეს პროდუქტი სახელად „მოცაში“ (Mocarz). იმის გამო, რომ მსგავს პროდუქტებზე, როგორც წესი, არ არის აღნიშნული შემადგენლობა, მისი მომხმარებლების უმრავლესობას არც ეცოდინება, რომ სინთეზური კანაბინოიდს მოიხმარს. კიდევ უფრო ცოტა ხნის წინ, 2020 წელს, უნგრეთში ოთხი თვის განმავლობაში დაფიქსირდა 21 სიკვდილი, რომელიც 4F-MDMB-BICA-ს უკავშირდებოდა.

რა პრობლემები უკავშირდება მათ მოხმარებას?

ნარკოტიკების ბაზარზე არსებული ბევრი სინთეზური კანაბინოიდი ტეტრაჰიდროკანაბინოლზე უფრო ძლიერია. ამით შეიძლება აიხსნას, საზიანო ეფექტები, როგორცაა მძიმე და ფატალური მონამვლა, უფრო ხშირად რატომ უკავშირდება სინთეზურ კანაბინოიდებს, ვიდრე კანაფს. მნიშვნელოვანი ფაქტორი, სავარაუდოდ, შეიძლება იყოს ის, რომ ადამიანები სინთეზურ კანაბინოიდებს უფრო მაღალი დოზებით იღებენ.

მოსაწევი ნარევეები მზადდება მცენარეულ მასალაზე სინთეზური კანაბინოიდების დასხურებით. ამ უხეში პროცესის შედეგად შესაძლოა მივიღოთ ნარევი, რომელიც უხვად შეიცავს ძალიან ძლიერ კანაბინოიდებს, ასევე, „ცხელი კერები“ კონკრეტული პროდუქტის შიგნით, სადაც კანაბინოიდების კონცენტრაცია არათანაბრად მაღალია. ეს გარემოებები მომხმარებელს ურთულებს დოზის განსაზღვრას და შესაძლოა, მათ უნებლიედ მიიღონ ტოქსიკური რაოდენობა.

მოსაწევ ნარევს ამერიკის შეერთებულ შტატებში მასობრივი მონამვლის რამდენიმე შემთხვევა უკავშირდება. სინთეზური კანაბინოიდებით გაჟღენთილ ქაღალდს შეიძლება ასევე მონამვლის მაღალი რისკი უკავშირდებოდეს, რადგან სინთეზური კანაბინოიდი შესაძლებელია არათანაბრად იყოს განაწილებული.

უკვე არსებული ზომები და სამომავლო პერსპექტივები

ამ ნივთიერებებით გამოწვეული ინტოქსიკაციისა და სხვა ზიანთა მიღების პოტენციალის არსებობა ხაზს უსვამს, თუ რა მნიშვნელოვანია, შევინარჩუნოთ და გავაძლიეროთ მათ მოხმარებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სერიოზული მავნე მოვლენის გამოვლენა, შეტყობინება და მონიტორინგი. ამ თვალსაზრისით, სინთეზური კანაბინოიდებით გამოწვეულ ზიანთა გამოვლენასა და საპასუხო ზომების მიღებაში არსებით როლს თამაშობს ადრეული გაფრთხილების სისტემები. EMCDDA-ს გამოცემული აქვს რისკის კომუნიკაციის რამდენიმე დოკუმენტი (risk communications), რომლებიც ეხება სინთეზურ კანაბინოიდებთან დაკავშირებულ საზოგადოებრივი ჯანდაცვის საკითხებს და, 2016 წლიდან მოყოლებული, ოფიციალური რისკის შეფასება ჩაატარა რამდენიმე სხვადასხვა სახის სინთეზურ კანაბინოიდზე.

ნარკოლოგიური სერვისები კონკრეტულ მოხმარებულ ნივთიერებაზე მეტად ყურადღებას უნდა ამახვილებდეს პიროვნებაზე, მის სიმპტომებსა და გარემოზე, რომელშიც ის ფსიქოაქტიურ ნივთიერებას მოიხმარს. მნიშვნელოვანია გაცნობიერება, რომ სინთეზური კანაბინოიდების მომხმარებელი ადამიანების საჭიროებები შესაძლოა მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს კანაფის მომხმარებელთა საჭიროებებისგან.

სინთეზური კანაბინოიდების მოხმარება ციხეებში შესაძლოა სპეციალურ მიდგომას მოითხოვდეს, რადგან ის საფრთხეს უქმნის როგორც ჯანმრთელობას, ასევე უსაფრთხოებას. მნიშვნელოვან ნაბიჯებად გვესახება მონაცემების შეგროვება პრობლემის მასშტაბებზე და პერსონალისთვის რეკომენდაციების შემუშავება და ტრენინგი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარების ამ ტიპის სამართავად. ციხის პერსონალს უნდა შეეძლოს, გაუმკლავდეს სინთეზური კანაბინოიდების მოხმარებით გამოწვეულ ჯანმრთელობისთვის მავნე შედეგებს, რაც უკიდურეს შემთხვევებში შეიძლება მოითხოვდეს საავადმყოფოში გადაყვანას, მაგრამ, შესაძლოა, საქმე გრძელვადიან შედეგებთანაც გვექონდეს, რაც მუდმივ მართვას საჭიროებს. ასევე, პაციენტებს უნდა მიეწოდოს განათლება, ზიანის შემცირების რჩევა და მკურნალობა მათ, ვისაც სინთეზურ კანაბინოიდებზე დამოკიდებულება ჩამოუყალიბდათ.

მთავარი თემა

ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებები (აფნ)

NPS

საკვანძო სიტყვები

#საპასუხოზომები

#ResponsesGuide

აფნ

NPS

ციხე

prison

სინთეზური კანაბინოიდები

synthetic cannabinoids

სამიზნე აუდიტორია

პოლიტიკის განმსაზღვრელი

policymaker

პრაქტიკოსი

practitioner

თემატური ბმულები:

Health and social responses to drug problems: a European guide 2021

- [Synthetic cannabinoids hub page](#)
- [Synthetic cannabinoids in Europe \(2017\)](#)

საქართველოს ნარკოვითარების მონიტორინგის ეროვნული ცენტრის ვებ-გვერდი:

- <https://justice.gov.ge/?m=articles&id=rD0yuVRUs6&fbclid=IwAR0A20PiZswS6mI0ZsHn-wG3c4qp21wM7-92oPYLmKbCs--goW8YZCDVTn5k>

ციტირების რეკომენდებული ფორმა: ევროპის ნარკოტიკებისა და წამალდამოკიდებულების მონიტორინგის ცენტრი (2022), ყურადღების ცენტრში: სინთეზური კანაბინოიდები (მ. რაზმაძე, მ. ტაბატაძე (რედ.); ნ. ბარძიმიშვილი [მთარგმნ.]);

პირველადი ინგლისური გამოცემა: *Spotlight on... Synthetic Cannabinoids*, by the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

© European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, 2021.

ქართული თარგმანის სამეცნიერო რედაქტორები:

მარიამ რაზმაძე, ფსიქოტრავმატოლოგიის მაგისტრი, ტომაშ ზაბრანსკის სახელობის ადიქტოლოგიის ინსტიტუტი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მზია ტაბატაძე, ექიმი, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მაგისტრი, დამოკიდებულების კვლევითი ცენტრი ალტერნატივა ჯორჯია

ქართული თარგმანი შესრულებულია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტომაშ ზაბრანსკის სახელობის ადიქტოლოგიის ინსტიტუტის დაკვეთით, EMCDDA4GE პროექტის ფარგლებში (პროექტის ნომერი და რეგისტრაციის თარიღი: №40 – 01.02.2022).

მთარგმნელი: **ნინო ბარძიმიშვილი**.

პუბლიკაცია შექმნილია ევროკავშირის მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადიქტოლოგიის ინსტიტუტი, და შესაძლოა, რომ იგი არ გამოხატავდეს ევროკავშირის შეხედულებებს.

EMCDDA-ს შესახებ

ევროპის ნარკოტიკებისა და წამალდამოკიდებულების მონიტორინგის ცენტრი (EMCDDA) ევროპაში ფსიქოაქტიურ ნივთიერებებსა და წამალდამოკიდებულებაზე ინფორმაციის ორიენტირია. ის გაიხსნა ლისაბონში 1995 წელს და ევროკავშირის ერთ-ერთი დეცენტრალიზებული ორგანიზაციაა.

გაიგე მეტი: https://www.emcdda.europa.eu/about_en